

Programma 7 | Volksgezondheid en

„

Programma 7 | Volksgezondheid en milieu

Doelstelling

Opsterland behoudt en beheert haar hoogwaardig leefmilieu in samenwerking met inwoners en bedrijven.

Introductie op het programma en relevante trends en ontwikkelingen

Duurzaamheid en beperking van gebruik van energie en grondstoffen zijn essentiële opdrachten voor de gemeenschap. De gemeente geeft hierin het goede voorbeeld door te streven naar verbetering van de biodiversiteit, vermindering van CO₂-uitstoot en het zijn van een 'Fairtrade Gemeente'. Hierbij schatten we gezichtsbepalende of cultuurhistorische elementen op waarde.

Fysieke en mentale gezondheid zijn het fundament van persoonlijk welbevinden en van de kwaliteit van onze samenleving. Een goede gezondheid is voor de gemeente een middel om haar doelen te bereiken. Denk hierbij aan: regie op het eigen leven, kwaliteit van leven, meedoen in de maatschappij en gebruikmaken van sociale netwerken. De gemeente wil haar inwoners bewegen tot gezond gedrag door de gezonde keuzes de gemakkelijkste keuze te maken.

Kaderstellende documenten

Notitie klimaatneutraal Opsterland (2009)

Milieubeleidsplan 2005-2015 (2005) & Evaluatie Milieubeleidsplan 2005 - 2015

Tussenbalans Milieubeleidsplan 2005-2015 (2011)

Milieuprogramma 2011-2015 (2011)

Beleidsnota Licht in de Duisternis (2009)

Watertakenprogramma 2020 – 2025

Beleidsplan Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving Fysieke Ruimtelijke Leefomgeving 2020 - 2024 OWO-gemeenten

Preventie- en handhavingsplan Drank- en Horecawet 2019-2022

Inkoop- en aanbestedingsbeleid gemeenten Ooststellingwerf, Weststellingwerf en Opsterland 2014

Ontwikkelagenda's Duurzaam, Leefbaar en Inclusief Opsterland

Omgevingsvisie 2015-2030

Uitvoeringsplan Energietransitie

Zonneplan Opsterland

Thema Milieu

Doelstellingen

Het rioolstelsel is klimaat- en toekomstbestendig

Wanneer riolering aan vervanging toe is vervangen we deze door een klimaatbestendig gescheiden stelsel. Nieuw aan te leggen riolering bij uitbreidingsplannen leggen we zodanig aan dat deze klimaatadaptief en toekomstbestendig is. Alleen daar waar gescheiden riool niet doelmatig kan worden aangelegd vervangen we het riool door een gemengd riool. Naast het aanpassen van de riolering op het moment van vervanging kijken we naar maatregelen die we aan het riool kunnen koppelen om te zorgen voor opvang van de klimaatveranderingen. Te denken valt hierbij aan het aanleggen van wadi's of aanpassingen aan de weg om tijdelijk opvang van wateroverlast op en naast de weg mogelijk te maken.

Maatregelen

Uitvoeren van het gemeentelijk rioleringsplan

Wanneer riolering aan het einde komt van de theoretische levensduur, dan wordt deze tijdig geïnspecteerd. Voor geconstateerde problemen zijn dan maatregelen nodig. Door klimaatverandering ontstaan er mogelijk capaciteitsproblemen. Klimaat-adaptieve aanpassingen in het openbaar gebied dragen bij aan verbeterde opvang en retentie van water, waardoor er minder piekbelasting is van het rioolstelsel.

Portefeuillehouder: R. Jonkman Wethouder

Kwaliteit

We zorgen dat onze rioolinspectiegegevens niet ouder zijn dan 10 jaar.
Per dorp zijn er plannen opgesteld waarin mogelijke oplossingen staan om de problemen door klimaatverandering aan te pakken.

Doelstellingen

Wij willen de kwaliteit van onze leefomgeving (bodem, lucht en water) verbeteren voor de toekomst

De kwaliteit van onze leefomgeving (bodem, lucht en water) verbeteren voor de toekomst.

Maatregelen

We faciliteren himmelploegen die vrijwillig zwerfafval opruimen

De gemeente krijgt circa €1,16 per inwoner per jaar (ruim €34.000) om aan het verwijderen van zwerfafval te besteden, conform vastgestelde doelstellingen. Het budget wordt voor een groot deel besteed aan het faciliteren van de himmelploegen en andere vrijwilligers en aan educatie bij de (basis)scholen.

Portefeuillehouder: R. Jonkman Wethouder

Startdatum: 24-07-2018

Kwaliteit

Het doel is om in alle dorpen actieve himmelploegen te faciliteren.

Doelstellingen

We streven naar het behoud van de duisternis 's nachts voor de natuur en de dieren

Een gezonde flora en fauna is nog steeds een belangrijke kwaliteit van de gemeente Opsterland. In het kader van de Omgevingswet zal het voorkomen van lichthinder verder geïmplementeerd worden.

Maatregelen

Wij wijzen zones in het buitengebied aan om de duisternis te vergroten

In 2022 gaan we op basis van de Omgevingsvisie onderzoeken welke gebieden in aanmerking komen om als duisternisgebied aangewezen te worden. In deze gebieden zullen beperkingen gaan gelden voor lichtgebruik.

Portefeuillehouder: R. Jonkman Wethouder

Startdatum: 24-07-2018

Kwaliteit

Dit onderwerp wordt meegenomen in de omgevingsvisie. Na vaststelling wordt er verder onderzoek gedaan.

Verbonden partijen

Het inzamelen en verwerken van afval is uitbesteed aan de NV Fryslân Miljeu (inzameling) en de NV Afvalsturing Fryslân (verwerking) – OMRIN.

Voor onder andere advies over vergunningen en toezicht op de 'zwaardere' bedrijven wordt samengewerkt met de FUMO.

Het beheren en onderhouden van de openbare verlichting en de inkoop van (groene) energie wordt in samenwerking met andere Friese gemeenten en de provincie opgepakt en gecoördineerd vanuit de Coöperatie Openbare Verlichting & Energie Fryslân UA. Formeel is dit geen verbonden partij.

Thema Gezonde samenleving

Doelstellingen

De ervaren gezondheid van onze inwoners blijft minimaal gelijk ten opzichte van 2016

De ervaren gezondheid in gemeente Opsterland is relatief hoog. Om ervoor te zorgen dat deze ervaren gezondheid minimaal gelijk blijft ten opzichte van 2016, voeren we verschillende maatregelen uit.

Maatregelen

Het programma Jongeren Op Gezond Gewicht (Sûn Opsterlân) is met drie jaar verlengd en borgen we de uitvoering in actielijn 3 van de preventieagenda

Wij voeren het 'Plan van Aanpak JOGG Opsterland september 2021 - september 2024' uit.

Portefeuillehouder: L. de Vries Wethouder

■ **Kwaliteit**

Samen met de buurtsportcoaches, Code Hans en andere partijen zoals het onderwijs en sportverenigingen werken we aan een gezonde leefomgeving voor kinderen en jongeren in Opsterland. Daarnaast zetten we een ambassadeur uit de topsport in om kinderen en jongeren te motiveren tot gezond gedrag.

We dringen gericht de gezondheidsachterstanden in Gorredijk terug met de verdere implementatie van Mobility Mentoring in Gorredijk, de inzet van Sûn Opsterlân en de pilot gebiedsgerichte aanpak Gorredijk

Portefeuillehouder: L. de Vries Wethouder

■ **Kwaliteit**

We gaan gezinnen in Gorredijk begeleiden met Mobility Mentoring. Een ideeënmakelaar is aan het werk in Gorredijk, een aantal bijeenkomsten wordt georganiseerd om organisaties beter samen te laten werken op het gebied van leefbaarheid. In Gorredijk organiseren we activiteiten in het kader van Sûn Opsterlân.

We werken in de dorpen op de thema's van het nationaal preventieakkoord (roken, alcohol en overgewicht) samen met de partijen die de 'intentieverklaring Sûn Opsterlân' hebben ondertekend aan een gezonde leefomgeving voor jongeren in Opsterland

Portefeuillehouder: L. de Vries Wethouder

■ **Kwaliteit**

We hebben een intentieverklaring Sûn Opsterlân ondertekend om samen met een aantal partijen te werken aan gezond Opsterland. De jaarplannen van Sûn Opsterlân, Code Hans en het Bewegteam zijn zichtbaar meer geïntegreerd op het thema gezondheid.

We zetten in op gezonde sportverenigingen (roken, alcohol en gezonde kantines). In 2023 zijn alle sportverenigingen in elk geval rookvrij

Portefuillehouder: L. de Vries Wethouder

■ **Kwaliteit**

Een aantal sportverenigingen geeft aan dat ze in ieder geval gedeeltelijk rookvrij te willen zijn. We organiseren een aantal clinics over gezonde kantine / alcoholgebruik in sportkantines.

Doelstellingen

Wij willen via sport en beweging de gezondheid van onze inwoners bevorderen

Maatregelen

Wij zetten buurtsportcoaches in om preventieve programma's voor sport, bewegen en gezondheidsbevordering voor jongeren en ouderen te ontwikkelen en uit te voeren

We doen mee aan de Brede Regeling Combinatiefuncties van de ministeries van VWS en OCW in samenwerking met lokale partners. We bepalen samen met Sport Fryslân en andere betrokken partijen de inzet van de buurtsportcoaches voor het komende jaar en voeren het uitvoeringsplan van het Bewegteam Opsterland uit. Hierin is zowel aandacht voor kinderen en jongeren binnen het primair en voortgezet onderwijs als voor de koppeling met het sociaal domein waarin we 'sport als middel' zien. Jaarlijks monitoren we de activiteiten van de buurtsportcoaches door middel van een stoplichtrapportage.

Portefuillehouder: L. de Vries Wethouder

■ **Kwaliteit**

In 2022 zetten we voornamelijk in op 'Bewegen in de Openbare Ruimte', gezonde sportverenigingen, vergroting samenwerking buurtsportcoaches en gebiedsteam en de verdere uitwerking van het lokaal sportakkoord.

Wij zetten ons in voor een beter en groter sportaanbod voor mensen met een handicap, door inzet van de buurtsportcoaches en het ondersteunen van Friese campagnes

Portefuillehouder: L. de Vries Wethouder

■ **Kwaliteit**

We zijn in 2022 aangesloten bij het programma Uniek Sporten en de Uniek Sporten Uitleenservice. We zetten buurtsportcoaches in op het thema 'aangepast sporten'. Binnen het lokaal sportakkoord organiseren we activiteiten op het thema 'Inclusief sporten en bewegen'.

Verbonden partijen

Op het gebied van publieke gezondheidszorg werken we samen in de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Fryslân, waar de GGD Fryslân deel van uitmaakt.

Thema Duurzaamheid

Doelstellingen

De gemeente geeft het goede voorbeeld op het gebied van duurzaamheid

Wij willen als gemeente het goede voorbeeld geven en daarmee anderen inspireren. Daartoe benutten we kansen om onze gebouwen, wagenpark en gereedschap te verduurzamen en duurzaam in te kopen. Goede voorbeelden maken wij zichtbaar.

Maatregelen

We vergroenen ons gemeentelijk wagenpark en gereedschap

Een aantal wagens in ons wagenpark en een deel van ons gereedschap is aan vervanging toe. Hierbij kijken we welke duurzame alternatieven beschikbaar zijn en kiezen hiervoor indien het financieel inpasbaar is.

Portefeuillehouder: R. Jonkman Wethouder

Kwaliteit

Elk voertuig dat wordt vervangen zal worden vervangen door een duurzaam alternatief.

Wij kopen 100% duurzaam in

Samen met Ooststellingwerf en Weststellingwerf hebben we een aantal jaren geleden in het beleid vastgelegd dat we 100% duurzaam inkopen. In de praktijk blijkt het lastig om hier volledig aan te voldoen. Door intern meer aandacht te geven aan duurzaam inkopen komen we steeds dichterbij het behalen van de doelstelling om ook daadwerkelijk 100% duurzaam in te kopen. In 2022 onderzoeken we of we kunnen aansluiten bij een nieuw provinciaal initiatief met betrekking tot circulair inkopen.

Portefeuillehouder: R. Jonkman Wethouder

Startdatum: 24-07-2018

Kwaliteit

In het inkoopformulier is een duurzaamheidsparagraaf opgenomen. Bij de vernieuwde inkooptrajecten is duurzaamheid een belangrijke vereiste. In de samenwerking OWO werken we een en andere verder uit zodat we weer een stap maken om tot de doelstelling te behalen. De OWO gemeenten onderzoeken of zij kunnen aansluiten bij een nieuw provinciaal initiatief circulair inkopen.

Wij verduurzamen onze gemeentelijke gebouwen

Onze bedrijfsgebouwen voldoen met de aanpassingen van de laatste jaren aan de wettelijke duurzaamheidseisen. Grootschalige investeringen zijn nu niet aan de orde.

Portefeuillehouder: R. Jonkman Wethouder

■ **Kwaliteit**

Bij het (groot) onderhoud benutten wij kansen om verder te verduurzamen.

Doelstellingen

Wij geven invulling aan de transitievisie warmte voor onze gemeente

Eind 2021 is er voor de gehele gemeente een transitievisie warmte opgesteld. In 2022 wordt invulling aan deze visie gegeven met de hieronder benoemde maatregelen.

Maatregelen

Samen met een aantal dorpen werken we plannen uit om aardgas te besparen.

Op basis van de transitievisie warmte gaan we met deze dorpen in overleg over de uitvoering van het plan van aanpak.

Portefeuillehouder: R. Jonkman Wethouder

Startdatum: 01-01-2022

■ **Kwaliteit**

Met minimaal twee dorpen, maken we een plan van aanpak.

We doen onderzoek naar de potentie van groen gas.

Voortbouwend op het provinciale onderzoek "Groen gas en haar bijdrage aan de Friese energietransitie" en de ervaringen in Wijnjewoude, kijken we of de productie van groen gas uit (mono-)mestvergisting voor onze gemeente een realistisch alternatief is voor aardgas.

Portefeuillehouder: R. Jonkman Wethouder

Startdatum: 01-01-2022

■ **Kwaliteit**

Wij volgen de ontwikkelingen bij WEN en elders in het land en koppelen de resultaten terug aan college, raad en Mienskip.

We faciliteren Wijnjewoude bij de uitvoering van het project aardgasvrije wijken.

De gemeente heeft voor Wijnjewoude voor de periode 2021 tot en met 2028 een financiële bijdrage vanuit het Programma Aardgasvrije Wijken (PAW) gekregen. WEN is verantwoordelijk voor de uitvoering. De gemeente faciliteert WEN daarbij.

Portefeuillehouder: R. Jonkman Wethouder

Startdatum: 01-01-2022

■ **Kwaliteit**

Wij adviseren WEN bij het opstellen van de uitvoeringsplannen en toetsen deze aan de PAW-regeling. We ondersteunen WEN bij de uitvoering. We monitoren de voortgang.

Doelstellingen

Wij zetten in op 100.000 MWh duurzaam opgewekte energie in 2022

Opsterland wil in 2035 energieneutraal zijn. Daarvoor is naast energiebesparing een duurzame opwek van 450.000 MWh energie nodig. Dit moet in vier collegeperiodes worden bereikt.

Maatregelen

We hebben een actieve inbreng in de regionale energiestrategie

Om ervoor te zorgen dat de Regionale Energiestrategie (RES) zoveel mogelijk aansluit bij onze ambities, hebben wij een actieve inbreng in de provinciale werkgroep. Wij stemmen af in OWO- en regionaal verband.

Portefeuillehouder: R. Jonkman Wethouder

■ **Kwaliteit**

Opsterland neemt deel aan het provinciale overleg, waarbij we onze inbreng afstemmen met de buurgemeenten.

We richten een eigen energiebedrijf op

Er is een voorstel voor een energiebedrijf uitgewerkt. Dit voorstel gaan wij bestuurlijk en met de energiecoöperaties bespreken. Op basis van de uitkomsten daarvan en de mogelijkheden binnen het elektriciteitsnetwerk gaan wij het energiebedrijf oprichten en uitbouwen. Inzet is energieopwekking en het ondersteunen van lokale energiecoöperaties.

Portefeuillehouder: R. Jonkman Wethouder

■ **Kwaliteit**

Het in 2021 uitgewerkte voorstel krijgt in 2022 een vervolg.

Wij faciliteren initiatieven die bijdragen aan de doelstellingen

We gaan actief met initiatiefnemers (ondernemers, energiecoöperaties en/of groepen van inwoners) in gesprek over kansen en belemmeringen (met name ook de aansluitmogelijkheden van de netwerken van Liander en TenneT). Waar nodig faciliteren wij initiatieven, bijvoorbeeld door informatie, advies, bemiddeling en/of het doorverwijzen naar netwerkpartijen. We zorgen voor heldere kaders en nemen waar mogelijk belemmeringen weg.

Portefeuillehouder: R. Jonkman Wethouder

■ **Kwaliteit**

We faciliteren de initiatieven voor zonnevelden. Daarnaast hebben we minimaal twee keer per jaar overleg met Liander over de aansluitmogelijkheden van initiatieven op hun netwerk.

Doelstellingen

Wij zetten in op een energiebesparing van 50.000 MWh in 2022

Om in 2035 energieneutraal te zijn wordt ingezet op een energiebesparing van 150.000 MWh. Eind 2022 moet daarvan 50.000 MWh zijn gerealiseerd.

Maatregelen

We geven uitvoering aan de Regeling Reductie Energiegebruik Woningen (RREW)

Gemeente Opsterland heeft een aanvraag gedaan in het kader van de RREW-regeling om 2000 huishoudens te bewegen energiebesparende maatregelen te nemen. Deze aanvraag is gehonoreerd en de gemeente heeft een uitkering van MinBZK ontvangen. Uitvoering van de regeling vindt plaats vanaf de tweede helft van 2021.

Portefeuillehouder: R. Jonkman Wethouder

Startdatum: 01-01-2022

■ **Kwaliteit**

We geven subsidie aan maximaal 1200 huurders en 800 huiseigenaren voor het nemen van (kleine) energiebesparende maatregelen.

We monitoren het energiegedrag van onze inwoners

Het is belangrijk dat inwoners energiebewuster worden, hun energiegedrag aanpassen en maatregelen nemen om energie te besparen. Met diverse activiteiten willen wij inwoners daartoe stimuleren. Door monitoring kunnen wij de invloed meten en evalueren en zo nodig onze aanpak bijstellen.

Portefeuillehouder: R. Jonkman Wethouder

■ **Kwaliteit**

Jaarlijks maken we een overzicht van het energieverbruik in de gemeente. Dit doen we zoveel mogelijk op wijk- of dorpsniveau, op basis van gegevens van Liander.

We voeren een communicatiecampagne uit

De energietransitie vraagt (maximale) betrokkenheid van inwoners, ondernemers, bedrijven, maatschappelijke organisaties, de raad en de collega's in onze gemeente. We gaan daarom via verschillende communicatie-uitingen zoveel mogelijk mensen inspireren en enthousiasmeren. Met gesprekken en (dorpen)netwerkbijeenkomsten houden wij de vinger aan de pols, halen we op wat er leeft en stemmen daar de communicatie op af.

Portefeuillehouder: R. Jonkman Wethouder

■ **Kwaliteit**

Er is een webpagina ingericht. Daarnaast publiceren we regelmatig in de Sa! en op social media over de energietransitie. We houden in ieder geval één netwerkbijeenkomst.

Wij bieden energie-scans aan voor mienskips-gebouwen

Ongeacht de eigendomssituatie bieden wij alle besturen van dorpshuizen, scholen, etc. aan om op onze kosten een energiescan uit te laten voeren. Daarbij wordt ook geadviseerd over de meest renderende duurzaamheidsmaatregelen.

Portefeuillehouder: R. Jonkman Wethouder

■ Kwaliteit

Besturen van dorpshuizen, MFA's en scholen worden gewezen op de mogelijkheden voor een energiescan.

Wij bouwen het energieloket met energiecoaches verder uit

Het is belangrijk dat informatie en advies over energiebesparing laagdrempelig toegankelijk is. We gaan daarvoor het energieloket verder uitbouwen, met name door nieuwe energiecoaches op te leiden en de huidige bij te scholen. Het energieloket bestaat dan uit een netwerk van lokale energiecoaches, energieadviseurs, het digitale (telefonische) duurzaamheidsloket en ondersteunende professionals.

Portefeuillehouder: R. Jonkman Wethouder

■ Kwaliteit

In 2022 zijn minimaal 25 energiecoaches opgeleid en actief in minimaal 6 verschillende dorpen. Wij organiseren daarvoor trainingen en netwerkbijeenkomsten. Ook nemen we deel aan het provinciale netwerk van energiecoaches. Daarnaast updaten we de lijst van beschikbare energieadviseurs in de regio en maken deze bekend bij de energiecoaches en -coöperaties.

Beleidsindicatoren

		Opsterland				Nederland			
Beleidsindicatoren	Eenheid	2017	2018	2019	2020	2017	2018	2019	2020
Fijn huishoudelijk restafval	Aantal kg per inwoner	158	152	148	*	178	171	161	*
Hernieuwbare elektriciteit (1)	%	5,2%	8,6%	11,6%	*	16,3%	17,6%	20,1%	*

Bij een verdieping van de cijfers blijkt dat met name gemeenten met veel windmolens en / of biomassacentrales hoog scoren. Dit verklaart de relatief lage realisatie van Opsterland

* voor deze periode zijn (nog) geen cijfers bekend (gemaakt).

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl - Bron geraadpleegd op 12 augustus 2021

Wat mag het kosten

Mutaties in de reserves worden verwerkt in programma 0 maar niet alle reserves hebben betrekking op programma 0. Om een juiste financiële analyse per programma te kunnen maken zijn in onderstaande tabel de mutaties van programma 7 reserves meegenomen.

x €
1.000

Exploitatie	Realisatie 2020	Begroting 2021 (incl wijzigingen)	Begroting 2022	MJB 2023	MJB 2024	MJB 2025
Lasten	7.608	12.650	7.757	7.650	7.710	7.690
Baten	6.792	11.315	6.932	6.927	6.927	6.927
Saldo voor bestemming	-817	-1.335	-825	-723	-783	-763
Mutaties reserves						
Lasten	-	-	-	-	-	-
Baten	262	366	-	-	-	-
Saldo na bestemming	-555	-969	-825	-723	-783	-763

Specificatie per taakveld

x € 1.000

Specificatie	Begroting 2021	Begroting 2022	Mutatie begroting 2021/2022
Saldo per taakveld			
7.1 Volksgezondheid	-1.427	-1.389	37
7.2 Riolering	770	813	43
7.3 Afval	743	743	-0
7.4 Milieubeheer	-1.279	-849	429
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	-142	-142	-0
Saldo voor bestemming	-1.335	-825	510
Stortingen reserves			-
Totaal stortingen reserves	-	-	-
Onttrekkingen reserves			
Onttrekking AR vrije deel tbv Gidsgelden	34	-	-34
Onttrekking AR vrije deel tbv Energietransitie	332	-	-332
Totaal onttrekkingen reserves	366	-	-366
Saldo na bestemming	-969	-825	144

Toelichting op de financiën

Het saldo op dit programma is in 2022 € 144.000 voordeliger dan in 2021.

Specificatie	Begroting 2021	Begroting 2022	Mutatie begroting 2021/2022
Saldo per taakveld			
7.1 Volksgezondheid	-1.427	-1.385	42
7.2 Riolering	770	752	-18
7.3 Afval	743	742	-1
7.4 Milieubeheer	-1.279	-823	456
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	-142	-132	10
Saldo voor bestemming	-1.335	-846	489
Stortingen reserves			
Totaal stortingen reserves	-	-	-
Onttrekkingen reserves			
Onttrekking AR vrije deel tbv Gids gelden	34	-	-34
Onttrekking AR vrije deel tbv Energietransitie	332	-	-332
Totaal onttrekkingen reserves	366	-	-366
Saldo na bestemming	-969	-846	123

Taakveld 7.1 Volksgezondheid geeft in 2022 een voordeel van € 37.000 ten opzichte van 2021.

In 2021 is € 69.000 opgenomen voor gids-gelden. Vanaf 2022 zijn geen deze gelden niet opgenomen. Dit geeft een voordeel € 69.000. Het budget bestond uit een tijdelijk budget tot en met 2021 van € 35.000 en een resultaatsbestemming van € 34.000. De resultaatsbestemming wordt geneutraliseerd in de reserve mutatie. De verhoogde bijdrage aan de Veiligheidsregio Fryslân (VRF), onderdeel gezondheid, € 21.000 was noodzakelijk om aan te sluiten op de begroting van de VRF 2022. Dit geeft een nadeel. Daarnaast is de bijdrage aan het aanvullend pakket van de GGD gedaald met € 8.000. Dit geeft een voordeel. De hoogwerker voor de bestrijding van de eikenprocessierups, vastgesteld in de begroting 2021, wordt vanaf 2022 jaarlijks afgeschreven. Dit geeft een nadeel van € 14.000. De doorberekening van de personeelslasten geeft een nadeel van € 4.000. De overige posten zijn € 1.000 nadelig.

Taakveld 7.2 Riolering geeft in 2022 een voordeel van € 43.000 ten opzichte van 2021.

In de paragraaf Lokale heffingen wordt dit taakveld toegelicht.

Taakveld 7.3 Afval geeft in 2022 geen mutatie ten opzichte van 2021.

In de paragraaf Lokale heffingen wordt dit taakveld toegelicht.

Taakveld 7.4 Milieubeheer geeft in 2022 een voordeel van € 429.000 ten opzichte van 2021.

Het voordeel wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door een resultaatbestemming in 2021 voor de energietransitie € 332.000. De resultaatbestemming wordt geneutraliseerd in de reservemutatie. Daarnaast is voor de energietransitie in 2022 € 28.000 minder beschikbaar gesteld dan in 2021. Dit geeft in 2022 een voordeel. De lokale duurzaamheidsagenda geeft een voordeel van € 83.000. In 2021 is nog € 40.000 geraamd voor de lokale duurzaamheidsagenda, vanaf 2022 is er geen budget meer geraamd. Dit geeft een voordeel van € 40.000. Daarnaast geeft de resultaatbestemming een voordeel van € 43.000. Het effect van deze resultaatbestemming is per abuis opgenomen in programma 6. Voor de implementatie van de gedragscode soortbescherming is in de perspectiefbrief 2021 eenmalig € 20.000 beschikbaar gesteld voor 2021. Dit geeft in 2022 een voordeel. Daarnaast was een verhoging van de bijdrage aan de FUMO van € 8.000 noodzakelijk om aan te sluiten bij de conceptbegroting 2022 van de FUMO. Deze verhoging was al opgenomen in de begroting 2021. De doorberekening van de personeelslasten geeft een nadeel van € 26.000.

Taakveld 7.5 Begraafplaatsen en crematoria geeft in 2022 geen mutatie ten opzichte van 2021.

De lagere storting in de voorziening Begraafrechten geeft een voordeel van €10.000. De doorberekening van de personeelslasten geeft een nadeel van € 10.000.

De mutatie in de reserves wordt toegelicht in taakveld 7.1 en 7.4.